

OPHAVSRETS LOVEN

MED KOMMENTARER

5. UDGAVE

Peter Schønning

III KARNOV
GROUP

Peter Schønning
Ophavsretsloven med kommentarer
5. udgave/1. oplag
© Peter Schønning & Karnov Group Denmark A/S, København 2011

ISBN 978-87-619-3070-5

Omslag/grafisk tilrettelæggelse: Axel Surland, Ljungbyhed
Sats og tryk: AKAPRINT a/s, Århus

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Indholdsfortegnelse

Forord	9
Forkortelses- og litteraturliste	15
Ophavsretslovens tekst	38
Indledning	58
Lov om ophavsret	88

Kapitel 1: Ophavsrettens genstand og indhold m.v.	89
Beskyttede værker (§ 1)	90
Beskyttelsens indhold (§ 2-3)	133
Bearbejdelser (§ 4)	194
Samleværker (§ 5)	198
Fællesværker (§ 6)	202
Formodning om ophavsrettens indehaver m.v. (§ 7)	208
Offentliggørelse og udgivelse (§ 8)	212
Offentlige aktstykker (§ 9)	216
Forholdet til beskyttelse efter anden lovgivning (§ 10)	224

Kapitel 2: Indskrænkninger i ophavsretten og forvaltning af rettigheder ved aftalelicens	227
Almindelige bestemmelser (§ 11)	235
Midlertidig eksemplarfremsstilling (§ 11 a)	240
Eksemplarfremsstilling til privat brug (§ 12)	245
Eksemplarfremsstilling inden for undervisningsvirksomhed (§ 13)	265
Eksemplarfremsstilling inden for erhvervsvirksomhed m.v. (§ 14)	274
Eksemplarfremsstilling på sygehuse m.v. (§ 15)	280
Arkiver, biblioteker og museer (§ 16)	283
Syns- og hørehandicappede (§ 17)	300
Fremstilling af antologier til brug i undervisningsvirksomhed m.v. (§ 18)	308
Spredning af eksemplarer (§ 19)	312
Visning af eksemplarer (§ 20)	324
Offentlig fremførelse (§ 21)	327
Citat (§ 22)	333
Gengivelse af kunstværker m.v. (§§ 23-24 a)	343
Reportage af dagsbegivenheder m.v. (§§ 25-25 a)	358
Offentlige forhandlinger, aktindsigt m.v. (§§ 26-28)	363
Ændring af bygninger og brugsgenstande (§ 29)	374
Særlige bestemmelser om radio og fjernsyn (§§ 30-35)	376
Særlige bestemmelser om edb-programmer m.v. (§§ 36-37)	403

Følgeretsvederlag (§ 38)	416
Vederlag for eksemplarfremsstilling til privat brug (§§ 39-46 a)	425
Ophavsretslicensnævnet (§§ 47-48)	443
Forældelse af vederlagskrav (§ 49)	454
Fælles bestemmelser om aftalelicens (§§ 50-52)	457
Kapitel 3: Ophavsrettens overgang til andre	479
Almindelige bestemmelser (§§ 53-55)	480
Ændringer og videreoverdragelse (§ 56)	520
Afregning og kontrol (§ 57)	524
Særlige bestemmelser om aftaler om indspilning af film (§ 58)	527
Bestemmelser om uoverdrageligt vederlagskrav ved udlejning af billed- og lydoptagelser (§ 58 a)	533
Særlige bestemmelser om edb-programmer frembragt i ansættelsesforhold (§ 59)	536
Bestilte portrætbilleder (§ 60)	540
Arv og kreditorforfølgning (§§ 61-62)	543
Kapitel 4: Ophavsrettens gyldighedstid	554
Kapitel 5: Andre rettigheder	565
Udøvende kunstnere (§ 65)	568
Fremstillere af lydoptagelser (§ 66)	584
Fremstillere af billedoptagelser (§ 67)	591
Vederlag for brug af lydoptagelser i radio og fjernsyn m.v. (§ 68)	595
Radio- og fjernsynsforetagender (§ 69)	603
Fremstillere af fotografiske billeder (§ 70)	610
Fremstillere af kataloger m.v. (§ 71)	616
Pressemeddelelser (§ 72)	629
Kapitel 6: Forskellige bestemmelser	631
Titelbeskyttelse m.v. (§ 73)	632
Signering af kunstværker (§ 74)	635
Ideelle rettigheder efter ophavsrettens udløb (§ 75)	639
Offentlig fremførelse af musikværker (§ 75 a)	643
Kapitel 6 a: Tekniske foranstaltninger m.v.	647
Kapitel 7: Retshåndhævelse	667
Straf (§§ 76-80)	669
Påtale (§§ 81-82)	700
Erstatning og godtgørelse (§ 83)	707
Tilintetgørelse m.v. (§ 84)	717

Offentliggørelse af domme (§ 84 a)	722
Videregivelse af oplysninger (§ 84 b)	725
Kapitel 8: Lovens anvendelsesområde	726
Ophavsret (§ 85)	727
Andre rettigheder (§ 86)	737
Særlige bestemmelser om radio- og fjernsynsudsendelser via satellit (§ 87)	745
Lovens anvendelse i forhold til andre lande m.v. (§ 88)	748
Kapitel 9: Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser	750
Bilag:	
Udlandsbekendtgørelsen	769
Anordning – Grønland	773
Anordning – Færøerne	791
Blankbåndsbekendtgørelsen	809
Forligsmandsbekendtgørelsen	812
Ophavsretslicensnævnsbekendtgørelsen	813
Forvaltningsbekendtgørelsen	815
Nyhedsuddragsbekendtgørelsen	816
Domsregister	819
Stikordsregister	833

Forord

Ved lov nr. 395 af 14.6.1995 fik Danmark en **ny lov om ophavsret**. Loven afløste de to tidligere love på ophavsretsområdet: lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker og lov om retten til fotografiske billeder, begge fra 1961. Den nye ophavsretslov, der trådte i kraft den 1.7.1995, bygger på et fællesnordisk reformarbejde, som indledtes i 1970. Loven indebærer ændrede regler på en lang række centrale områder inden for ophavsretten.

Hovedsigtet med denne bog er at bringe en praktisk orienteret oversigt over gældende dansk ophavsret i tilknytning til de enkelte paragrafer i den nye lov. Dette sigte indebærer, at indholdet af lovkommentarerne er afgrænset på følgende måde:

- Detaljerede redegørelser for specifikke spørgsmål må i hovedsagen søges i den litteratur, der er henvist til om emnet, herunder i **noterne**, som indeholder mere generelle henvisninger til baggrundslitteratur. Mange krydshenvisninger er også placeret i noterne.
- Retspolitiske bemærkninger falder uden for rammerne af bogen.
- Fremmed og international ret vil kun blive berørt i det omfang, disse forhold har relevans for den danske ophavsretslov. Indledning indeholder en generel omtale af de internationale konventioner på området.
- Da ophavsretsloven bygger på et fællesnordisk forarbejde, har især forholdene i de **andre nordiske lande** interesse herhjemme. Retspraksis, lovmotiver og litteratur fra Finland, Island, Norge og Sverige indgår således i en vis udstrækning i kommentarerne til de enkelte bestemmelser i loven. M.h.t. retspraksis er der dog som hovedregel kun optaget henvisninger til de i NIR refererede højesteretsdomme. Der er henvist til litteratur og betænkninger fra det øvrige Norden i det omfang, der er relevante fortolkningsbidrag til den danske ophavsretslov, eller hvis en mere generel behandling af et emne må tillægges særlig betydning for danske forhold. Af nordiske tidsskrifter er der – ud over de danske – henvisninger til NIR og TfR.
- **EU-direktiver** er indirekte en del af dansk ret. Indholdet af ophavsretsdirektiverne opsummeres i Indledning, og den danske implementering af direktiverne indgår i de enkelte lovkommentarer, men en egentlig gennemgang af disse direktiver falder uden for fremstillingsrammer.

Hvad angår **fremstillingens struktur** følger efter forordet en indholdsfortegnelse samt en forkortelses- og litteraturliste. Derefter følger lovteksten til ophavsretsloven samt en indledning. Bogens hoveddel består af kommentarer til de enkelte paragraffer i loven. Sidst i bogen er der et domsregister og et stikordsregister.

Indholdsfortegnelsen indeholder ikke alene sidehenvisninger til bogens forskellige hovedafsnit, men også til kommentarer til ophavsretslovens enkelte kapitler og afsnit. Kommentarerne til de enkelte paragraffer indledes med en specifik indholdsoversigt, jf. nedenfor.

Forkortelses- og litteraturlisten indeholder dels almindelige forkortelser, dels ophavsretlig litteratur. Listen indeholder referencer til de bøger, der er nævnt i lovkommentarerne (hvor der alene angives forfatternavn og udgivelsesår); bogtitler og andre bibliografiske oplysninger om værkerne er angivet i forkortelses- og litteraturlisten. Henvisninger til tidsskriftartikler findes i kommentarerne til de relevante paragraffer, hvor der som hovedregel kun angives forfatternavn samt tidsskriftets navn, årgang og sidetal. Gælder henvisningen artiklen i sin helhed, er artiklens fulde sidetal oplyst (fx NIR 1992, s. 215-221), mens der ved specifikke henvisninger til dele af artiklen blot henvises til det eller de relevante sidetal (fx NIR 1992, s. 216 f.). Kun undtagelsesvis anføres artiklens titel. På samme måde er der ved bidrag til samleværker angivet forfatternavn samt navnet på samleværkets redaktør og udgivelsesåret; samleværker – men ikke de enkelte bidrag – indgår i forkortelses- og litteraturlisten.

Indledning indeholder tre hovedafsnit:

- En oversigt over ophavsretten (herunder omtale af ophavsrettens baggrund og begrundelse og af de ophavsretlige organisationer)
- En oversigt over ophavsrettens udvikling siden 1961 (revisionsarbejde og lovændringer)
- En oversigt over den internationale udvikling (herunder opsummering af vedtagne EU-direktiver).

Lovkommentarerne er systematiseret på følgende måde:

I begyndelsen af hvert kapitel i loven er der indledende kommentarer af generel karakter, herunder en oversigt over kapitlets indhold. Det samme er tilfældet, når flere paragraffer er samlet under en fælles afsnitsoverskrift. Hver §-kommentar indledes med lovbestemmelsens ordlyd og en indholdsoversigt; indholdsoversigten er dog udeladt, hvis kommentarerne til paragraffen ikke er underopdelt i flercifrede punkter.

I **A-afsnittene** behandles bestemmelsens baggrund med en kortfattet beskrivelse af bestemmelsens forhold til 1961-loven og evt. henvisning til Ophavsretsudvalgets overvejelser vedr. den pågældende bestemmelse. Desuden omtales bestemmelsens forhold til EU-direktiver og internationale konventioner (især Bernerkonventionen og Romkonventionen). Endelig er der henvist til andre bestemmelser i loven af betydning for den pågældende paragraf, herunder særlige undtagelser samt sanktions- og overgangsregler.

B-afsnittene indeholder de egentlige lovkommentarer. Disse afsnit opdeles som hovedregel i overensstemmelse med lovbestemmelsens stykker (stk. 1, stk. 2 osv.), dvs. afsn. 1, afsn. 2 osv. I indledningen til hver paragraf er der knyttet få, generelle kommentarer. Kommentarerne til hvert stykke underopdeles i flercifrede punkter (afsn. 1.1, afsn. 1.2 osv.), medmindre der er tale om bestemmelser, der ikke giver anledning til mere omfattende kommentarer. Overskriftsord og andre centrale ord og udtryk i teksten er fremhævet med **fed**. Indeholder lovbestemmelsen kun ét stykke, underopdeles B-afsnittet efter omstændighederne i afsn. 1.1, 1.2 osv.

I lovkommentarerne er der medtaget al litteratur og retspraksis af relevans for forståelsen og fortolkningen af den pågældende paragraf. M.h.t. **ældre litteratur og retspraksis** (før 1961) er disse kilder medtaget, hvis de stadig kan tillægges en vis betydning, men som hovedregel må sådanne ældre kilder i stedet søges i Torben Lunds lovkommentar fra 1961. Henvisninger til *Lund 1961* inkluderer således i vid udstrækning også ældre kilder, herunder tillige andre nordiske lovmotiver fra 1960-61. I A-afsnittet til hver paragraf er der henvist til den modsvarende paragraf i 1961-loven (hvis en sådan findes), bl.a. for at lette den sideløbende brug af Lunds lovkommentar.

Ved **domme** er der anført et stikord, fx U 1978.901 H (Politiken). Som hovedregel anvendes kun trykte retsafgørelser; vigtigere domme angives dog også, selv om de ikke er trykt i almindeligt tilgængelige tidsskrifter.

Som udgangspunkt gælder henvisningen til **lovmotiver** ministeriets bemærkninger til lovforslaget (lovmotiverne I) – i andre tilfælde henvises der til 1961-lovmotiverne II, III osv., der normalt refererer til forarbejder under folketingsbehandlingen. Medmindre andet er anført, refererer henvisningen til bemærkninger m.v. vedr. den pågældende paragraf (eller den modsvarende bestemmelse i 1961-loven). Kilderne til lovmotiverne i Folketingstidende er anført i forkortelses- og litteraturlisten. Ved henvisning til andre nordiske landes lovmotiver er der henvist til fx

de svenske 1995-lovmotiver, som er nærmere forklaret i forkortelses- og litteraturlisten.

Domsregistret indeholder en oversigt over og sidetalshenvisninger til alle domme (danske såvel som udenlandske), der er nævnt i lovkommentarerne.

Endelig er der sidst et alfabetisk **stikordsregister**.

De nye **bekendtgørelser** m.v., der skal afløse de hidtidige administrative forskrifter, jf. OL § 89, stk. 3, var endnu ikke udstedt, da denne bog gik i trykken. Bekendtgørelserne m.v. har derfor ikke kunnet optrykkes som bilag, men der er i fornødent omfang henvist til de hidtidige regler og til det forventede indhold af de kommende bekendtgørelser og den nye udlandsanordning.

Jeg håber, at bogen kan blive et nyttigt opslagsværk for alle, der beskæftiger sig med ophavsretlige emner.

København, august 1995

Peter Schønning

Forord til 2. udgave

I forhold til 1. udgaven er især de tre ophavsretlige ændringslove, der er gennemført siden 1995 (1996a-loven, 1996b-loven og 1998-loven), blevet indarbejdet. Desuden er ny litteratur og retspraksis medtaget.

I denne udgave er omtale af retstilstanden før 1995-loven, herunder lovændringer i perioden 1961-1995, som hovedregel udgået. Oplysninger herom skal derfor søges i *Schønning 1995*. I A-afsnittene er der dog fortsat henvist til den modsvarende bestemmelse i 1961-loven.

Som noget nyt indeholder A-afsnittene henvisninger til de særlige bestemmelser i TRIPS-aftalen.

De bekendtgørelser og den anordning, der knytter sig til ophavsretsloven, er nu optrykt som **bilag**.

København, september 1998

Peter Schønning

Forord til 3. udgave

De to ændringslove siden 1998: 2001-loven og 2002-loven, er indarbejdet sammen med ny litteratur og retspraksis. I A-afsnittene er der nu henvist til specifikke bestemmelser i WCT og WPPT, som Danmark forventes at ratificere i løbet af 2003. Som bilag er nu også optrykt de anordninger fra 2000 og 2001, der sætter ophavsretsloven i kraft i Grønland og på Færøerne (se OL § 93).

København, februar 2003

Peter Schønning

Forord til 4. udgave

Ny retspraksis, litteratur og lovgivning de seneste fem år er blevet indarbejdet; seneste lovændring er lov nr. 231 af 8.4.2008 om ændring af ophavsretsloven (Overdragelse af ophavsret, digitalisering af kulturarven m.v.). Lovkommentarens forkortelse for ophavsretsloven er ændret fra OL til OHL. Materiale frem til udgangen af maj har kunnet tages i betragtning.

København, juni 2008

Peter Schønning

Forord til 5. udgave

De seneste tre års retspraksis, litteratur og lovændringer er blevet indarbejdet. Fra og med ændringslovene i 2008 er der i forkortelses- og litteraturlisten ikke længere refereret til sidetal i Folketingstidende, eftersom de fleste alligevel søger kildeoplysningerne på Retsinformation og Folketingets hjemmeside. Betegnelsen EF-Domstolen er konsekvent ændret til EU-Domstolen også m.h.t. domme fra tiden før den nye betegnelse i december 2009 (ved ikrafttræden af Lissabon-Traktaten).

København, maj 2011

Peter Schønning

Forkortelses- og litteraturliste

- *1933-loven*: Lov nr. 149 af 26.4.1933 om Forfatterret og Kunstnerret [ophævet ved 1961-loven]
- *1951-udkastet*: Udkast til lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker, udarbejdet af den af Undervisningsministeriet i 1939 nedsatte kommission (1951) [også kaldet Københavnerudkastet] [en tilsvarende betænkning vedr. fotografiloven, Udkast til lov om retten til fotografiske billeder, blev afgivet samtidig]
- *1961-loven*: Lov nr. 158 af 31.5.1961 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker, jf. FT 1959-60, Tillæg A, sp. 2656 ff. – FT 1960-61, 2. saml., Tillæg A, sp. 17 ff. [1961-lovmotiverne II] – Tillæg B, sp. 625 ff. [1961-lovmotiverne III] – Tillæg B, sp. 901 ff. [1961-lovmotiverne IV] [ikrafttræden: 1.10.1961] [ophævet ved 1995-loven] [medmindre andet er anført, menes 1961-loven som ændret til og med 1994-loven]
- *1973-loven*: Lov nr. 174 af 21.3.1973 om ændring af lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker, jf. FT 1972-73, Tillæg A, sp. 2721 ff. – Tillæg B, sp. 705 ff. [1973-lovmotiverne II] [ikrafttræden: 1.7.1973]
- *1975-loven*: Lov nr. 250 af 12.6.1975 om ændring af borgerlig straffelov, aftaleloven m.v. (Bekæmpelse af skadelig økonomisk virksomhed m.v.), jf. FT 1974-75, 2. saml., Tillæg A, sp. 779 ff. – Tillæg B, sp. 587 ff. [1975-lovmotiverne II] [ikrafttræden: 1.7.1975]
- *1977-loven*: Lov nr. 240 af 8.6.1977 om ændring af ophavsretsloven, jf. FT 1976-77, 2. saml., Tillæg A, sp. 2719 ff. – Tillæg B, sp. 551 ff. [1977-lovmotiverne II] [ikrafttræden: 1.7.1977] [se også lov nr. 177 af 28.4.1982, lov nr. 697 af 21.12.1982 og lov nr. 293 af 6.6.1984 om en tilknyttet revisionsfristbestemmelse i 1961-lovens § 64]
- *1985-loven*: Lov nr. 274 af 6.6.1985 om ændring af ophavsretsloven, jf. FT 1984-85, 2. saml., Tillæg A, sp. 1979 ff. – Tillæg B, sp. 1377 ff. [1985-lovmotiverne II] [ikrafttræden: 1.7.1985]
- *1989-loven*: Lov nr. 378 af 7.6.1989 om ændring af ophavsretsloven, jf. FT 1988-89, Tillæg A, sp. 3197 ff. – Tillæg B, sp. 1405 ff. [1989-lovmotiverne II] – Tillæg B, sp. 1901 ff. [1989-lovmotiverne III] [ikrafttræden: 10.6.1989]
- *1992a-loven*: Lov nr. 338 af 14.4.1992 om ændring af ophavsretsloven og fotografiloven (Vederlagsordning for uindspillede bånd), jf. FT 1991-92, Tillæg A, sp. 721 ff. – Tillæg B, sp. 1169 ff. [1992a-lovmotiverne II] [ikrafttræden: 1.1.1993]
- *1992b-loven*: Lov nr. 1010 af 19.12.1992 om ændring af ophavsretsloven (Edb-programmer), jf. FT 1992-93, Tillæg A, sp. 1945 ff. – Tillæg B, sp. 149 [1992b-lovmotiverne II] – Tillæg B, sp. 273 ff. [1992b-lovmotiverne III] [ikrafttræden: 1.1.1993]

Ophavsretsloven med kommentarer giver grundige kommentarer til alle paragrafferne i ophavsretsloven med udførlige henvisninger til litteratur og retspraksis – ajourført siden 4. udgaven.

Et indledende afsnit i bogen redegør for ophavsrettens baggrund og begrundelse, ophavsrettens udvikling, de ophavsretlige forvaltningsorganisationer og de internationale regler på området, herunder EU-direktiverne.

Siden 1. udgave af bogen, der udkom i 1995, har denne lovkommentar været et uundværligt standardværk for alle, der beskæftiger sig med ophavsret.

Forfatteren, Peter Schønning, er selvstændig advokat i kontorfællesskab med Nyborg & Rørdam. Han har tidligere været kontorchef i Kulturministeriet.

ISBN 978-87-619-3070-5

9 788761 930705